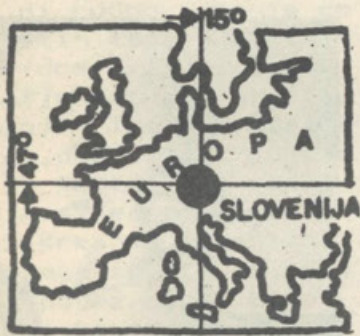

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

" PRAVI NAMEN ČLOVEŠKEGA ŽIVLJENJA
NI ZNANJE, TEMVEČ
NRAVNOST, MORALA, DOBROTA."
Prof. Janžekovič.

LETNIK XXXIX - VOLUME XXXIX

MAJ 1988

Št. 5 No. 5

RAZGOVOR MED MARKSIZMOM IN KRŠČANSTVOM?

List clevelandske škofije Catholic Universe Bulletin je objavil 18. decembra 1987 prispevek Josepha F. McKenna pod naslovom "Skupno polje za Marksa in kristjane". V njem poroča o obisku v ZDA slovenskega družboslovca dr. Zdenka Roterja, ki se je specializiral na družboslovni študij vere. Čeprav je bil na obisku sorodnikov, je tudi predaval na ameriških univerzah, vključno John Carroll in Cleveland State. Universe Bulletin je intervjuval dr. Roterja s pomočjo prof. dr. Karla Bonuttija (oba sta tudi na sliki).

List pripisuje dr. Roterju v glavnem naslednje misli:

Humanistična, nedogmatična oblika marksizma se izkazuje, da je združljiva s krščanstvom. Izhajajoč iz zgodnjih del Marksa pozdravlja ta oblika marksizma spoštljiv razgovor s krščanstvom v skupnem iskanju resnice. Dr. Roter poudarja, da je ta oblika marksizma zelo različna od "prevladujoče" oblike marksizma, ki pomeni totalitarnost. V Sloveniji je "povprečen kristjan odprt za to vprašanje" dialoga med kristjani in marksisti. Kot dokaz je navedel, da uživata v Sloveniji šef komunistične partije in nadškof enak ugled med državljani. Čeprav ohranjata država in Cerkev ločeno identiteto, je dialog sam "velikega pomena, ker ustvarja sociološko paradigmo [model], ki utegne vplivati na druge dežele. Dr. Roter piše članek o krščanstvu in marksizmu za jezuitski tednik America. Po Roterju je bil mladi Marks bolj humanističen kot pozneje. Marks je postavil "versko ustvarjalnost ob gospodarsko ustvarjalnost." Čeprav je označil pozneje religijo za "opij" ljudstva, vendar ni nikjer razpravljajal o smrti vere. Humanistični marksisti se bližajo danes svoji gospodarski filozofiji z odprtim duhom. Enako gledajo v dialogu s krščanstvom pot, da se rešijo "stigmatizacije", da so ali izključno kristjani ali izključno marksisti.

26. februarja 1988 je prinesel isti list odgovor šentvidskega župnika Jožefa Boznarja, ki je označil "Vsak dialog z marksisti je samo govorjenje". Med materializmom in krščanstvom ni možna nobena zveza. Dialog prepostavlja tudi enakopravnost, toda Cerkev v Sloveniji je močno zapostavljena. Dr. Roter mora prej pokazati, da vodi nova interpretacija mladega Marksa do pripravljenosti komunistične stranke, katere član je Roter še vedno, da deli oblast in vodstvo.

15. marca 1988 je poslal Leopold Omahen (Richmond Heights, OH) uredniku Catholic Universe Bulletin dokumentacijo "Kako infiltrirajo komunisti Ameriko". Dokumentacijo je poslal tudi mnogim predstavnikom cerkvenih, univerzitetnih in političnih ustanov, organizacijam in obveščevalnim sredstvom, med njimi tudi uredništvu America-e, (ki vsaj doslej še ni objavilo napovedane Roterjeve razprave).

Dokumentacija ugotavlja, da je bil Marks tudi v zgodnjih letih odločen ateist in veri sovražen. Roter je še vedno član komunistične stranke, ki je ateistična in je bil tudi član komunistične tajne policije. Kot tak je zasliševal prof. Sirca, ki je bil obsojen na smrt, pa mu je uspelo uiti in predava sedaj v Angliji. Komunistična tajna policija je imela med svojimi žrtvami tudi številne

duhovnike, vključno pok. škofa Vovka. V Sloveniji je res več svobode kot v drugih komunističnih deželah, toda komunistična stranka, ki predstavlja samo 7% ali še manj prebivalstva, ima popolni monopol nad oblastjo. Božić je še vedno navadni delavnik, čeprav je bilo dognano, da želi nad 80% Slovencev, da bi bil priznan za praznik. Nasprotno pa je uspelo komunističnemu konzulu Ivo Vajglu, da je organiziral s pomočjo dr. Bonuttija proslavo najvišjega komunističnega praznika 29. novembra na Cleveland State University.

Katoliška Cerkev in marksizem, socializem, komunizem

Marks je, s pomočjo Engelsa, združil Feuerbachov materializem s Hegelovo dialektiko in tako ostvaril filozofijo, ki se mora dopolniti v praksi, dialektični materializem. Vse družbeno življenje je končno le odsev proizvodnih odnosov. Vsa zgodovina je zgodovina razrednih bojov. Sedanji kapitalistični sestav gradi na zasebni lastnini proizvodnih sredstev. Zlomiti ga je treba z revolucijo. Odprava zasebne lastnine proizvodnih sredstev bo odpravila razrede. Po prehodni dobi diktature proletariata bo zavladal raj na zemlji, ko bo odmrla država in bo vsak prispeval družbi po svojih močeh in jemal od nje samo, kar res potrebuje.

Ko je pokazal komunizem zlasti pod Stalinom svoj pravi obraz, so začeli nekateri iskati v marksizmu bolj "človečanski" obraz. Rešitev so videli v nekaterih bolj zgodnjih sestavkih Marksa, ki so prišli na dan šele l. 1932. V teh je težišče Marksovih prikazovanj, da se človek odtuja v proizvodnem procesu od proizvoda svojega dela in končno od samega sebe in od družbe.

Katoliška Cerkev je že zgodaj obsodila socializem zaradi materializma, protiverske gonje in zaradi zahteve po popolni socializaciji zasebne lastnine na proizvodnih sredstvih. Te obsodbe od Pija IX. (1848) preko Leona XIII., Pija XI. in Pija XII. so bile splošne, vendar zadevajo socializem kot sistem. Pij XI. priznava sicer v okrožnici Quadragesimo anno (1931), da se je socializem v času spremenil in da obstojajo poleg komunizma, ki hoče "najostrejši razredni boj in popolno odpravo zasebne lastnine" (Qa 112) tudi milejše oblike socializma, vendar vztraja: "Socializem, - naj se motri kot nauk ali zgodovinsko dejstvo ali kot akcija, če ostane res socializem - še tudi potem, ko je v tistih stvareh, ki smo jih omenili, [razredni boj in zasebna lastnina] popustil resnici in pravici, ne more spraviti v sklad z verskimi nauki katoliške Cerkve, zakaj njegova zamisel družbe je popolnoma tuja krščanski resnici" (Qa 117). Papež polaga očitno važnost, da obdržijo besede svoj pomen in ga bistveno ne spreminjajo.

Zato je tudi obsodil izraze kot "krščanski socializem", ker vlada med obema - če besede naj res kaj pomenijo - nepremostljivo nasprotje v pojmovanju človeka in družbe. Jezikovna raba pa na žalost ne sledi vedno tej logiki. Kar je veljalo v dobi Platona za realizem, imenujemo danes idealizem, da omenim samo en primer. Angleški kardinal je izrecno izjavil, da papeževa obsodba socializma ne velja za angleške socialiste, ker niso proti veri. V dobi "ponujene roke" je Pij XI. še poostрил smernice v okrožnici Divini Redemptoris (1937) o

Nadaljevanje na str. 2

Tuje agencije

POROČAJO:

Zadnje dni v maju je agencija Reuter ponovno poročala iz Jugoslavije o puskusu vojaškega udara v RS. Po teh poročilih naj bi bil general Visnjič, poveljnik ljubljanske vojne oblasti obiskal notranjega ministra Tomaža Ertla zadnje dni marca z dolgo listo novinarjev, pisateljev in drugih izobražencev, ki da skušajo prevrtni oblast v Sloveniji in tako ogrožajo ustavni red v državi, in mu ponudil policijsko in vojaško pomoč v primeru neredov ob aretaciji teh državi nevarnih elementov. Minister Ertl je o tem obvestil vlado, nakar sta Milan Kučan in Stane Dolanc blokirala tako akcijo s tem, da sta obvestila federalno vlado v Beogradu, ki je izjavila da o taki akciji mimo civilnih oblasti nič ne ve. Zanimivo je, da je kmalu po teh dogodkih odstopil admiral Mamula, kar pa da ni nujno posledica dogodkov v Sloveniji.

AP poroča 5. junija, da je vojaški državni tožilec v Sloveniji odredil aretacijo treh Slovencev: Janeza Janša, kandidata za predsednika Slovenske mladinske Zveze, narednika Ivana Borštnerja in novinarja pri Mladini Davida Tasiča. Češ, da so izdali vojaške tajnosti. Kaj so bile te "tajnosti" ni znano. Znano pa je, da je Janša prispeval k članku revije Mladina, ki je pisala, da je Armada načrtovala državni udar in masovne aretacije v Sloveniji.

V tej zvezi piše Reuter dne 2. junija, da je 88 slovenskih pisateljev in izobražencev na sestanku zahtevalo takojšnjo izpustitev Janeza Janša. Spomenico je prebral Rudi Seligo, predsednik Združenja slovenskih pisateljev. Spomenica pravi, da je zapor Janšeta akt ustrahovanja in kršenje osnovnih svoboščin, -svobode pred strahom.

Nadaljevanje s str. 1

brezbožnem komunizmu. Kljub mnenju nekaterih svetovalcev, da bi bilo dovolj napisati "o komunizmu", je vztrajal papež na pridevniku "brezbožnem", ker je hotel poudariti, da je glavni razlog obsodbe prav njegova protiverska usmerjenost in borba. Dekret Svetega Oficija je 1. julija 1949 izrecno izvedel praktične posledice: prepovedal je katoličanom vstop v komunistične stranke ali jih podpirati. Tudi jim ni dovoljeno izdajati, brati, širiti ali pisati knjige, časopise, revije in letake, ki zagovarjajo komunistični nauk ali ravnanje. Utemeljitev je bila, da je komunizem protikrščanski: "Komunistični voditelji so dejansko v učenju in ravnanju sovražni Bogu, čeprav včasih zatrjujejo, da vere ne preganjajo".

Velike spremembe na vseh področjih po drugi svetovni vojni so privedle tudi v Cerkvi do sprememb v odnosu do sveta. Obsojevalna in obrambna mentaliteta se je umaknila spoznanju, da postaja cel svet vedno bolj medsebojno prepletena enota, v kateri predstavljajo katoličani manjšino. Opustiti je treba umišljeno idejo obstoja krščanske družbe in se sprijazniti s kulturnim pluralizmom. Obenem je dozorelo tudi prepričanje, da so katoličani dovolj duhovno močni, da se uveljavijo v tej mešanici pogledov na svet in da je najboljša pot do tega, da se opro na svoje lastne vire. Ta prelom je viden pri papežu Janezu XXIII. V svoji okrožnici "Mati in učiteljica" izhaja še iz naravnega prava in doda na koncu (v 4. delu) verski vidik, v okrožnici "Mir na zemlji" pa izhaja iz verskega vidika in dodaja razloge naravne pameti šele kot dodatek. To smer nadaljuje tudi Janez Pavel II. V okrožnici "O človeškem delu" naglašja, da jo je treba razumeti v duhu prejšnje okrožnice "Človekov Odrašenik". Ko začne razpravljati o delu, začne s prvo Mojzesovo knjigo.

V takem ozračju je postalo možno prilagoditi novim razmeram smernice za sodelovanje z drugoverci in brezverci, kar vključuje mnoge vrste socialistov. Okrožnica "Mati in učiteljica" omenja sodelovanje katoličanov z nekatoličani v prizadevanjih za uveljavljanje človečanskih pravic, kar ponovi tudi okrožnica "Mir na zemlji". Tam je še dodano, da je treba ločiti med zmoto in med osebo, ki se moti. Ta še vedno ostane človek in s tem ne zapravi svojega človečanskega dostojanstva. Tudi je treba razlikovati med "zmotno filozofijo o naravi, izvoru in namenu človeka in sveta in med gospodarskimi, družbenimi, kulturnimi in političnimi podvzetji, četudi bi imela taka podvzetja svoj izvor in svoj navdih od te filozofije" (PT 159). Res je, da se filozofske formulacije ne spreminjajo, toda podvzetja se ne morejo izogniti vplivom spremenjenih razmer. Razen tega je možno, da vsebujejo tudi kake "dobre in priporočljive" elemente.

Čeprav so na 2. Vatikanskem cerkvenem zboru zahtevali nekateri škofje, naj bi izrecno obsodili komunizem, najdemo v njegovih dokumentih le omembo prejšnjih obsodb, ki so potrjene. V navedbi cerkvenih dokumentov, kjer se ta obsodbe nahajajo, pa ni dekreta Svetega Oficija iz 1. 1949. Toda marksizem je omejen vsaj posredno na drugih mestih, kjer je govora o ateizmu v zvezi z gospodarskimi in družbenimi vprašanji, n. pr. v pastoralni konstituciji "Cerkev v sodobnem svetu" v členih 20 in 21. Kljub zavračanju ateizma pa naglašja dolžnost sodelovanja vernih in nevernih pri pravični izgradnji sveta.

Dalj kot sodelovanje pa segata dialog in medsebojno razumevanje. V okrožnici "Ecclesiam suam" (1964) je izjavil Pavel VI., da Cerkev kljub obsodbi ateizma "skuša dojeti v duhu ateistov skrite vzroke zanikanja Boga in je mnenja, da je treba vprašanja, ki jih postavlja ateizem, resno in poglobljeno preiskati tako zaradi ljubezni do vseh ljudi kot tudi zaradi zavesti o važnosti teh vprašanj". Katoličani morajo pomagati brezvercu, da "bo dosegel tako pojmovanje objektivne resničnosti kozmičnega universuma, ki vzbuja v duši smisel za božjo navzočnost in prinaša na ustnice ponižne besede osrečujoce molitve". Vatikan II. pa izjavlja, da so verni večkrat sami odgovorni za pojav ateizma (GS 19,7).

Kot posledica se je znatno povečalo sodelovanje katoličanov zlasti na družbenem področju s predstavniki drugih ver, pa tudi s svetnimi organizacijami tako v poedinah državah kot tudi na mednarodnem področju.

Kako je torej z Roterjevo zamislijo dialoga?

Dialog kristjanov z marksisti je vsekakor zaželen. Do kakega večjega uspeha pa more voditi le, če nehalo marksisti katerekoli barve vsiljevati drugim svoj materializem. Demokratske socialistične stranke zapadne Evrope so n. pr. po 2. svetovni vojni javno izjavile, da ne smatrajo več materializma za sestavni del svojega programa. Tudi "humanistična, nedogmatična oblika" marksizma, ki se sklicuje na mladega Marksa, se mu mora odpovedati. Čeprav je bilo težišče Marksa v prvih letih predvsem borba proti človekovemu "odtujenju", je bil ves čas ne samo prepričan, ampak tudi aktiven ateist in sovražnik vsake vere, zlasti še krščanstva. V skupnem delu Marksa in Engelsa "Sveta družina" (1844) sta trdila, da je materializem nujno povezan s komunizmom in socializmom. Tudi po mladem Marksu se človek sam ustvari z delom in tako zanika vsako potrebo po Stvarniku. Kako je v tem primeru možno "skupno iskanje resnice", si je težko predstavljati.

Kedaj, med kom in v kakšnih okoliščinah naj pride do dialoga, morajo - kar zadeva katoličane - modro premisliti "predsvem tisti, ki imajo vodilno vlogo v življenju občestva in v teh posebnih področjih" (PT 160,2), to se pravi strokovnjaki s področja teologije, filozofije in družboslovnih ved.

Dr. Roter si domišlja, da bi mogel dialog v Sloveniji ustvariti družboslovno paradigmo [model], ki bi mogla vplivati tudi na druge dežele. Dialogov med kristjani in marksisti pa je bila že cela vrsta, zadnji med njimi pred nedavnem celo v slovenski sosesčini, na Madžarskem.

Kot ugotavlja Leopold Omaha, je dr. Roter tudi osebno obremenjen tako z zgodovino (kot član komunistične tajne policije) kot s sedanostjo (član komunistične stranke, ki ravna z verniki kot državljani z zelo omejenimi pravicami) in kot tak nekvalificiran za uspešen dialog.

dreš

Zaslužen priznanje

Dr. RUDOLF ČUJEŠ imenovan za člana Slov. Kulturne Akcije.

Slovenska kulturna akcija je imenovala dr. Rudolfa Čuješa za rednega člana Oseka za družbene vede. Mednarodno priznan znanstvenik, strokovnjak za sociologijo in zadružništvo dr. Rudolf Čuješ se je rodil v Šmarju pri Jelšah 14. junija 1916. Maturiral je v Mariboru leta 1935 univerzo pa končal s pravno diplomom leta 1939. v Ljubljani. Po končani vojni 1945. je odšel v emigracijo in nadaljeval študijev Gradcu, kjer je doktoriral iz političnih ved, s specializacijo v sociologiji, leta 1947. Ker ni bilo izglede za zaposlitev v Avstriji, je leta 1948. emigriral v Kanado. V začetku je bil zaposlen kot gozdni delavec, pozneje pri drugih delih, a končno je le prispejal do zaželenega cilja. V jeseni leta 1961. je dobil ponudbo za profesorja sociologije na univerzi sv. Frčiška Ksaverija v Antigonishu, Nova Scotia. Poleg sociologije je predaval tudi zadružništvo in v obeh panogah postal mednarodno priznani strokovnjak. Udeležil se je mednarodnih kongresov in je avtor številnih razprav in več knjig. Sedaj je upokojen, a ne miruje še vednosodeluje na univerzi in objavlja razprave ter članke v slovenskem in tujem tisku. Ponašeno po Glasu SKA mar.- april 1988. Našemu večletnemu uredniku in neutrudljivemu sodelavcu iskreno čestitamo!

KATALOGIZACIJA

Katalogizacija prebivalstva v današnji SFRJ. Slobodan Inič, "DANAS" št.310, str. 11, jan.26.1988 V današnji Jugoslaviji lahko govorimo o : 1. partijskih komunistih...("organizirani samo partiji"), 2. partijskih nekomunistih...("tisti, ki samo članarino plačujejo"), 3. nepartijskih komunistih...("tako imenovani levičarji") 4. izven partijskih komunistih...("neorganizirani komunisti"), 5. izven partijskih bivših komunistih...("neorganizirani bivši komunisti"), 6. državljanov nekomunistih...("to so taki, ki so postali neaktivni ter se brigajo le še za materialne in morda celo za "duhovne koristi"), 7. državljanov anti-komunistih...("s političnim programom ali pa brez")...

To zveni kot Ribničanjevo mleko: "Kislu mlajku, sladku mlajku, pusnetu mlajku...in mlajku kar taku". (Op.uredn)'''

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI!

PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63
34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

Višarsko slovenstvo

Lamberta Ehrlicha

Ali ni čudno, da je po 50 letih tega prerokega vidca bilo ravno Sv. Višarje izbrano za prvo romanje "Treh Dežel"? Letos, dne 25. junija bo že šesto tako romanje in sicer to pot v kraj Krka na Koroškem, katerega se bo udeležil tudi papež Janez Pavel II. ki bo tam spregovoril tudi v slovenščini. Kraj Krka je bil izbran za jubilejno leto svete Heme, na grobu te svetnice ob 700 letnici proglastitve k blaženim in 50 letnici njene proglasitve za svetnico. Sv. Ema je živel tudi v Sloveniji. Njen mož Viljem je bil iz savinjske doline.

Na tem kraju se bodo srečali verniki iz Slovenije, Furlanije, Štajerske in Koroške, kjer bodo vsak v svojem jeziku "obhajali spomin Smrti in Vstajenja našega gospoda Jezusa Kristusa." V Sloveniji je za to romanje precej zanimanja; sodelovali bodo tudi slovenski cerkveni zbori.

"Dr. Ehrlich po naravi ni bil, niti ni želel biti ljudski tribun. Tako Slovenci doma in v zdomstvu po večini ne poznajo njegove izredne osebnosti in dejavnosti za slovensko stvar. Njegova veličina je bila poznana le najožjemu krogu. Sam ni iskal priznanja!" (Bivši član Ak. Kluba Straža)

† DR. LAMBERT EHRLICH
UNIVERSITY PROFESSOR

Tiste čase nismo mladi Slovenci nikjer doma imeli prostora in varnosti za svobodno besedo, za kovanje bodočnosti. Izpod diktature tujih oblastnikov smo za to bežali tja, kjer ni bilo nad nami druge moči ko prosto nebo in sinji plašč Matere Božje. Sešli smo se tam na njegov pritajeni klic z vseh vetrov raztrgane domovine: iz Prekmurja in Primorja, iz sosesčine Gospe svete in od jadranskih svetilnikov, iz Štajerske in iz srca našega sveta, iz Kranjske.

Po dnevu ugibanj in načrtov, razhajanj in soglaševanj, složne molitve in nasprotujoče si misli smo kurili sveti, obredni večerni ogenj, ki so mu naša vera in naša pričakovanja dajal še večjo in višjo svetlobo. Prepričani smo bili, da ga bo prej ali slej zagledala in pozdravila vsa razkosana domača zemlja. Tam, vrh mejnika naših treh sužnosti, je tedaj boječe, celo ob odprou najbolj zatiranih, vstajala misel o samostojni in združeni svobodni Sloveniji.

S pojemajočim kresom so ugašale pesmi in glasovi. Noč in daljave so nas predstavljale nekam v drugi, sanjski svet. Ko ni nihče več vedel, kaj bi dejal, ali zapel, je iz teme za nami spregovoril on:

»Ni naključje, da smo se zbrali prav tukaj, marveč je božja volja. Božja volja nam prav na Višarjah razodeva,

Canadian Youth. Free pointers for your future.

Dve knjigi, "Hot 100" in "Job Future Handbook" sta vam sedaj na razpolago za pomoč pri odločitvah, ki jih soočate prav v teh dneh. Knjigi stabilni napisani prav za vašo potrebo, da vam pomagata načrtovati vašo bodočnost. "Hot 100" vsebuje podroben opis 100 državnih programov in služnosti za mladino, vključno službe, strokovno izobrazbo, potovanja in kulturo, kakor tudi zdravja, telesne vzdžljivosti in podpornih služnosti. "Job Future Handbook" je pa zanimiva knjiga o možnostih v bodočnosti z več kot 200 poklicov do leta 1995. Kot Minister odgovoren za mladino sem prepričan, da vam bodo te knjige koristile. Pišite po brezplačne kopije, ali pa pošljite priloženi kupon na:

Please send me

HOT 100

☐ (bilingual)

**JOB FUTURES
HANDBOOK**

☐ English ☐ French

Name _____

Street _____

City _____

Prov. _____

Postal
Code _____

Mail to: Jean J. Charest
Minister of State for Youth
Hot-100/Job Futures
140 Promenade du Portage
Ottawa-Hull K1A 0J9

Government of Canada
Minister of State for Youth
Jean J. Charest

Gouvernement du Canada
Ministre d'État à la Jeunesse
Jean J. Charest

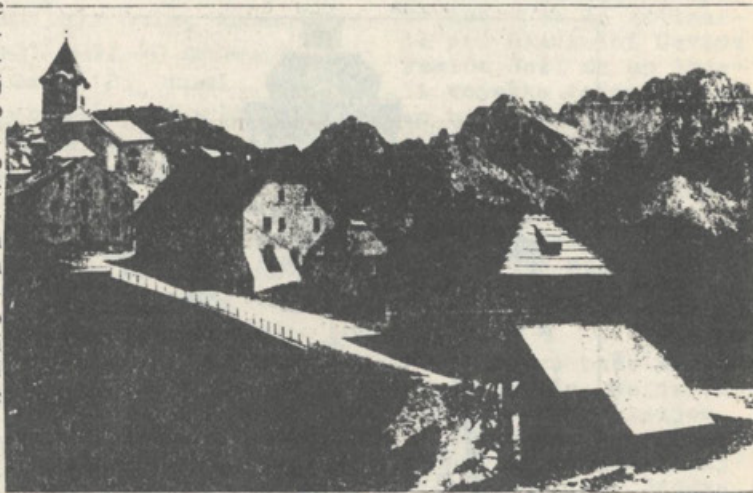
Canada

kaj je naloga Slovencev tam, kjer živimo. Ob temeljih te svete gore se stikajo tri poglavitna evropska plemena. Njihovi valovi, prihajajoči od juga, severa in vzhoda, bi se udarili prav tu. Germani, Romani in Slovani bi prav tukaj skušali drug drugemu riniti mejnike nazaj. A naši očetje so bili modrejši od nekdanjih in sedanjih vodij in vojskovodij. Namesto plotu so na ta otok med tremi narodi postavili hišo božjo. To je edini mejnik v Evropi, ki ne loči, temveč združuje. V višarski cerkvi molimo vsi eno, čeprav v treh jezikih. Nekoč bo tak mejnik vsa naša domovina. ker mora prav ona vezati Jug s Severom in Vzhod z Zahodom. Sama ne sme biti ne eno, ne drugo, ne tretje, ne četrto. Ostati mora, kar so Svete Višarje. To je božja volja. A to nalogo bo mogla izpolnjevati le v svobodi, ne pod gospodarjem, ki bi sedel na kateri koli strani tujega neba. Božja volja je, da mi vsi za to svobodo delamo, ne samo čakajoče živimo, ker se božji volji nihče ne sme lagodno izmikati!»

V tistem nočnem, skrivnostnih pobliskov in neznanih, pritajenih šepetov polnem svetu smo bili bliže zvezdam kakor zemlji. Ob njegovi mehki a neizprosni besedi smo vsaj za trenutke živo čutili, da je božja volja resnica, prisotna povsod: v življenju, politiki, v usodi narodov — če ljudje verujejo vanjo, kakor je veroval on.

MOŽ BOŽJE VOLJE

Iz knjige: PERO IN ČAS II.
Mirko Javornik.

Višarje

Stičišče romanske, germanske in slovanske kulture

Marijina božja pot Sv. Višarje je danes brez dvoma evropski romarski kraj. Že v 16. stoletju je bila gora cilj romanj Romanov, Germanov in Slovanov. Višarje so dragulj v naravi, so pa tudi stičišče treh že omenjenih velikih narodnih družin.

Slovenija
Moja dežela

Smrt podjetnega, svetovno znanega Slovaka - Kanadčana

Stephen B. Roman, K.C.S.G., O.C., LL.D.

April 17, 1921 - March 23, 1988

Dne 26. marca t.l. je na svoji farmi blizu Torontoa zadet od srčne kapi umrl zelo poznani kanadski multibilionar, Štefan B. ROMAN. Štefan Roman je bil kmečki sin, rojen v Kelky Rustov na Slovaškem, odkoder je s svojim bratom kot 17 letni fant emigriral v Kanado, malo pred začetkom druge svetovne vojne. Prvo službo v novi domovini je opravljal na kmetiji vzhodno od Torontoa, kjer je pobiral paradižnike.

Imel je neomajno zaupanje v bodočnost nove domovine, zato je takoj začel vlagati svoje skromne prihranke v kanadske delnice. Čeprav je v prvih investicijah zgubil nad \$ 2000 (kar je bilo takrat zanj veliko denarja), ni izgubil zaupanja v Kanado. Začel se je zanimati za iskanje novih mineralov v Severnem Ontariju. Imel je srečo, ko je v Elliot Lake odkril ležišče uranija, ki se je pozneje izkazalo za največje in najbogatejše ležišče na svetu. Takoj je ustanovil "Denison mines" in pozneje "Roman Korporacijo", ki sta skupno z še drugimi tvorili "Roman Imperij" z nad 6 bilijonskim kapitalom in nad 13.000 uslužbenci.

Ta uspeh je dosegel predvsem zato ker je imel izredne naravne gospodarske sposobnosti brez formalnih univerzitetnih diplom (za te ni imel časa) in pa zato ker je imel brezpogojno zaupanje v bo-

dočnost mlade kanadske domovine. Bil je odločen zagovornik demokracije in privatne gospodarske podjetnosti, pri tem pa odločno skeptičen do socialističnokomunističnega gospodarskega sistema. Štefan Roman pa pri vsem delu za svoja podjetja ni pozabil in ni zanemarjal lojalnosti narodu, iz katerega je izšel. Poleg tega, da je bil navdušen Kanadčan, je bil tudi vzoren domoljub Slovak, ki se svojega naroda ni sramoval. Bil je ustanovitelj in do svoje smrti predsednik Slovaškega Svetovnega Kongresa, organizacije demokratičnih Slovakov v tujini in mecen slovaškim in drugim kanadskim ustanovam. Bil je vdano veren praktičen katoličan. Svoje bogastvo je želel deliti s svojim narodom. Na svoji 1200 jutrov veliki farmi v bližini Torontoa je podaril zemljo in nato večinoma s svojim denarjem zgradil katoličanom slovaškega Vzhodnega obreda veličastno katedralo Kristusovega Spremenjenja, katere temeljni kamen je posvetil papež Janez Pavel II. ob priliki obiska v Kanadi leta 1984. Že papež Janez XXIII mu je za zasluge podaril odlikovanje Viteza reda sv. Gregorija Velikega in papež Pavel VI. ga je imenoval za edinega kanadskega laičnega delegata ob zasedanju koncila Vatikan II. Bil je predsednik in član nešteti ustanov, med njimi tudi častni doktor

torontske, lavrentijske in St. Francis univerze v Antigonishu. Pogrebni obredi v novi katedrali se je udeležilo 2000 ljudi, med njimi najuglednejši predstavniki deželnih verskih gospodarskih in političnih voditeljev. Pogrebne obrede je vodil prevz. škof Michael Rusnak, duhovni voditelj 30.000 slovaških katoličanov bizantinskega obreda, ob asistenci torontskega nadškofa prevz. dr. Alojzija Ambrožiča in prevz. škofa Isidore Boreckya, v prisotnosti torontskega kardinala Emmetta Carterja s številnimi škofi in duhovščino. Ontarijske civilne oblasti je predstavljal Lieutenant-Governor Lincon Alexander, fe-

deralno vlado žena Ministerskega predsednika, ga. Mila Mulroney in finančni minister g. Michael Wilson. Navzoč je bil tudi bivši predsednik Ontarija g. William Davis. Pokojni Štefan Roman je bil tudi prijatelj Slovencev. Bil je častni član Slovenske Narodne Zveze v Kanadi in vseskozi naročnik Slovenske Države. Predstavnostvo teh dveh organizacij se je udeležilo pogreba, izrazilo sožalje družini in namesto venca poklonilo dar za katedralo, kot so želeli sorodniki. Naj v miru počiva, njegov duh pa naj vzpodbuja druge, da bi nadaljevali z njegovim uspešnim in plemenitim delom.

Uredništvo S.D.

† Dr. Andrej Kobal

Sredi marca je v Zapadni Nemčiji umrl dr. Andrej Kobal v visoki starosti 88 let. Mnogi Slovenci se ga spominjajo kot pisatelja knjige "Svetovni popotnik pripoveduje." Bil je pa več kot pisatelj. V rani mladosti je prišel iz Idrije v Združene države, kjer je z železno voljo premagal težave emigranta in postal zelo pomemben član nove domovine. Njemu gre zahvala, da je v svojstvu višjega ameriškega obveščevalnega uradnika preprečil bombardiranje Ljubljane med drugo svetovno vojno in tako rešil mnogo slovenskih življenj. Bil je zaveden Slovenec, naročen na naš časopis, za katerega nam je večkrat dajal vzpodbudo. Naj počiva v miru na washingtonskem pokopališču!

PLEASE ACCEPT OUR HEARTFELT GRATITUDE FOR YOUR VERY KIND EXPRESSION OF SYMPATHY ON THE PASSING OF OUR BELOVED STEPHEN, HUSBAND AND FATHER

Dear Mr. Kukul
Thank you so much for your kind donation. We would also like to thank you for making it possible for such a substantial number of Slovenian people to be at our father's funeral.
Lucy and
Miroslava Roman

† Toussaint Hočevar

*Pokojni vseučiliški profesor Toussaint Hočevar je pripravil pred svojo prezgodnjo smrtjo s prof. Miranom Hladnikom priročnik "The Slovene for Travelers". Priročnik, ki ga spremlja tudi magnetofonski trak (90 minut): obsega pogovore za vse mogoče primere, v katerih se znajde popotnik. Dodani so tudi opisi običajev in življenjskih navad na Slovenskem. Knjiga obsega 136 strani. Slovensčina za popotnike bo dobrodošla predvsem mladini, ki ne obvlada dobro slovensčine in namerava obiskati slovensko ozemlje v Sloveniji, pa tudi v Trstu, na Primorskem ali na Koroskem. Naroča se pri: Mrs. T. Hočevar 6005, Wildair Drive, New Orleans, LA 70122 U.S.A., in stane \$ US 13.95 s poštnino vred.

ŽUPNIJSKA HRANILNICA in POSOJILNICA "SLOVENIJA"

Vam nudi razne finančne usluge: Posojila za hiše, avtomobile, potovanja, študij itd. Vaši prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

POSLUŽITE SE NAŠE SLOVENSKE FINANČNE USTANOVE!

URADNE URE

na 618 Manning Ave. Toronto Tel.: 531-8475
Torek - sreda 10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek 10 a.m. - 8 p.m.
Sobota 10 a.m. - 1 p.m.
na 739 Brown's Line, Toronto Tel.: 255-1742
Torek - sreda 10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek 1 p.m. - 8 p.m.
Sobota 10 a.m. - 1 p.m.
v Hamiltonu pri sv. Gregoriju Velikem Tel.: 561-9952
Vsak petek od 4h do 8h zvečer.

Sobota od 10 a.m. do 1 p.m.

ŠE O ZIMSKI OLIMPIJADI

O XV. zimski Olimpijadi v Calgary smo dobili dve odlični poročili od tam navzočih Slovencev. Prvo poročilo iz "najbolje organizirane zimske olimpijade", nam je poslal ing. Borut, znani športnik in navdušen Slovenec iz Torontoa. Drugo poročilo, s podrobnimi rezultati in uspehi Slovencev na tej olimpijadi nam je pa poslal športni izvedenec PAK iz Calgaryja. Obžalujemo, da radi pomanjkanja prostora to pot ne moremo objaviti teh dveh zanimivih člankov. Bomo jih pa shranili in objavili za obletnico, da bomo med seboj obnovili spomine na uspehe slovenskih športnikov.

A COFFIN bearing the body of yesterday's MPP, Stephen Roman, is carried from the Cathedral at 1,700 mourners from all walks of life attended the funeral.

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue

Advertising 1 column x 1" \$4.20

1987 - 1988
Member of Multilingual Press Association of Ontario

Member of Canadian Multilingual Press Federation

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of Canada.

Lastnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi

646 Euclid Ave., Toronto, ON M6G 2T5

Edited by Editorial Board

Urejuje konzorcij Slovenske Države

Zastopnika

Martin Duh

Calle 105, No. 4311

Villa Ballester, Argentina

Ludvik Jamnik

79 Watson Ave.

Toronto, ON M6S 4E2 Canada

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12, za Argentino in Brazilijo po dogovoru. Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija, Italija in druge države \$12 US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.